

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institutionum Juris Canonici Sive Primorum totius Sacrae
Jurisprudentiae Elementorum. Libri Quatuor**

Febeo, Francesco Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1704

VD18 13560743-001

Modus scribendi atque legendi citationes textuum in utroque Jure

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63052](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63052)

602 *Instit. Canon. lib. IV. de Irregul.*
annes 23. c. quidam 25. c. Dilectus 13. aliisque juri-
bus de homicid. Incurritur in secundo, ut est ex-
emplum in c. Presbyterum 7. eod. Unde fit quod
laicus exercens artem medicinæ vel chirurgiæ,
si alicui præter intentionem mortem causavit,
non sine culpa, quia omnem debitam diligen-
tiam non adhibuit, vel quia imperitus fuit, ir-
regularis est, de quo in cap. Ad aures 7. de atat.
& qual. & Ord. præficiend. Religiosus tamen,
& Clericus majorum Ordinum, etiam adhibi-
ta omni diligentia, irregularis, efficitur, ut in
c. Sententiam 9. ne Cler. vel Monach. & c. Tua 19.
de homicid. Atque hæc pro Institutionum Ca-
nonicarum brevitare dicta sint satis

AD MAJOREM
DEI
GLORIAM.

Modus scribendi, atque legendi citationes Textuum in utroque Jure.

PRo majori Tyronum commoditate, ac facilitate, placet hic breviter recensere allegationes Textuum præcipuas, quibus utuntur in utroque Jure periti, ut illas facile possint tum apud Authores legere, tum ipsi per se in suis exemplaribus scribere.

Mo.

Modus scribendi atque legendi citationes Textuum in Jure Canonico.

Recolendo quæ fusè declarata sunt in tit. pro-
 oemiali §. 3. à num. 6. partes , quibus com-
 ponitur Corpus Juris Canonici , sunt Decre-
 tum Gratiani, Decretales, Sextus, Clemen-
 tina, & Extravagantes. Decretum in tres partes
 est divisum. Prima pars continet 101. distin-
 ctiones, in plura capita, seu Canones subdivi-
 sas. Solent ii Canones citari per verba ipsorum
 initialia, appposito numero distinctionis sub
 qua continentur: unde si quando Textus ali-
 quis ita allegetur, signum est ipsum reperiri in
 hac prima parte Decreti. Modus autem ejus-
 modi citationes breviandi est, scribere dum-
 taxat litteram *d* quæ significat distinctionem,
 vel syllabam *dist.* appposito numero distinctionis;
 & ante verba initialia Textus scribere dumtaxat
c. parvum, quod significat caput seu Cano-
 nem v. g. *c. consuetudo dist. 8. hoc est capite,*
 quod incipit *Consuetudo. distinctione octava.*

Secunda pars Decreti triginta sex Causas
 complectitur, quarum singulæ in quæstiones
 dividuntur, & quælibet quæstio in capita: in-
 ter quas quæstio tertia Causæ trigessimæ tertiæ
 continet tractatum de Pœnitentia divisum in
 septem distinctiones subdivisas in capita. Hu-

jus partis Canones , seu Capita allegantur citando numerum causæ , & quæstionis , & præterea verba initialia eorundem capitum. v. g. *17. q. 1. c. Ananias* , quæ citatio ita legitur : *decima septima* (hoc est , *causa decima septima* , sollet enim relinqui vox *causa* brevitatis causa , & solus numerus causæ allegari) *quæstione prima* , *capite Ananias* , hoc est cujus initium est *Ananias*. Si autem Textus reperiatur in tractatu de Pœnitentia ita citatur : *de pœnit. dist. 2. cap. cum sanctam*.

Tertia pars Decreti continet tractatum de consecratione in quinque distinctiones distributum subdivisas in Canones seu capita. Modus allegandi eosdem Canones est , citare tractatum de consecratione , numerum distinctionis , & initium capitum , v. g. *de consecr. dist. 4. c. ostenditur*.

Decretales sunt altera pars componens corpus Juris Canonici compilata ex autoritate Gregorii IX. divisa in quinque libros, quorum quilibet plures sub se titulos habet in capita subdivisos. Ejus Textus citantur per verba ipsorum initialia , apposito titulo sub quo reperiuntur. v. g. *c. querelam* , *de jurejur.* hoc est , *capite* , cujus initium est *querelam* sub titulo *de jurejurando*. Quia autem aliquando contingit , sub eodem titulo plures Canones reperiri per eadem verba incipientes , ut cognoscatur in citatione

natione de quo illorum sermo sit, solent antiquiores Canonistæ post verba initialia capituli apponere expressè Italica voce *il primo*, seu *il secondo* &c. v. g. *c. bona memoria il secondo de postul. Pralator.* quo significatur, citatum caput esse secundum inter ea quæ incipiunt *Bona memoria* sub titulo *de postulatione Pralatorum*. Eundem stylum servant in citationibus aliarum partium Juris Canonici, si quando contingat sub eod. titulo plura capita reperiri per eadem verba incipientia. Plures tamen ex recentioribus Canonistis, ut ea confusio vitetur, simulque ut facilius citata capita inveniantur, post verba initialia capituli, solent apponere numerum, quo in ordine reperitur idem caput sub citato titulo, v. g. *c. bona memoria 4. de postulatione Pralator.* quem stylum servavimus plerumque etiam nos in toto hoc Opere, etiam ubi initium capituli citati non est commune pluribus capitibus.

Sextus Decretalium est tertia pars componens Corpus Juris Canonici, divisa etiam in quinque libros, quorum quilibet plures sub se titulos habet desumptos ex Decretalibus Gregorii. Hujus partis Canones citantur etiam per voces initiales capituli, addendo titulum, & præterea particulam *in 6.* v. g. *c. Inquisitores de heret. in 6.* hoc est, *capita* cujus initium est *Inquisitores*, sub tit. *de hereticis, in sexto Decretali.*

Clementinæ sunt quarta pars Corporis Juris Canonici. Ejus Canones ita v. g. citantur : *Clementinæ, de hæret.* hoc est, *Clementina* cujus initium est *Nolentes*, sub titulo *de hæreticis*.

Ultima pars Corporis Juris Canonici est liber Extravagantium, in duas partes subdivisus, quarum una continet Extravagantes Joannis XXII. altera autem Extravagantes communes. Ejus textus solent v. g. hoc modo allegari : *Extrav. ad Apostolatus, de concess. præb.* inter *Extrav. Joar.* hoc est *Extravaganti*, cujus initium est *ad Apostolatus*, sub titulo *de concessione præbendæ*, inter *Extravagantes Joannis vigesimi secundi*. *Extrav. si Religiosus, de elect.* inter *comm.* hoc est, *extravaganti* cujus initium est *Si Religiosus*, sub titulo *de electione*, inter *communes* extravagantes.

Olim Canonistis solemne fuit, ut si quando allegare deberent aliquem Canonem non inclusum in Decreto Gratiani, adderent particulam *Extra* : v. g. *c. quia propter, extra de elect.* quo significabant Canonem illum esse extra Decretum: nunc tamen stylus iste communiter non servatur, nisi aliquando ubi citandus sit aliquis textus, qui nondum sit inclusus in corpore Juris. Legistæ tamen modum illum adhuc servant, ubi citatur ab ipsis aliquis textus Canonicus, quo significare intendunt citatum textum esse extra Corpus sui Juris, scilicet *Civilis*.
De-

Demum pro omnibus prædictarum partium citationibus notandum est, si aliquando contingat, Canonem aliquem esse aliquantulum prolixiorem, ac propterea in paragraphos dividi, tunc ad facilius inveniendum textum, so- lere citari etiam paragraphum hoc signo §. per verba ejus initialia. v. g. c. quia propter, §. illud autem, de elect. Quod idem servatur etiam in citationibus legum civilium.

*Modus scribendi atque legendi citationes textuum
in Jure Civili.*

Recolendo etiam quæ fusè à nobis explicata sunt in tit. præmiali §. 2. à num. 7. prima partium componentium Corpus Juris Civilis est Digestum subdivisum in Digestum vetus, Infortiatum & Digestum novum. Digestum breviate scribitur vel per litteram majorem D, vel per græcam litteram π (quæ est initialis in voce græca Pandectæ, quo nomine vocatur etiam Digestum), vel frequentius per has duas litteras ff. Lex breviate scribitur per litteram l. Si itaque citanda sit lex in Digesto contenta, solet v. g. ita allegari: l. quod si, ff. de rei vindicat. hoc est, lege, quod si, Digestis de rei vindicatione, & significatur eam legem reperiri in libris Digestorum sub titulo De rei vindicatione.

Codex est altera pars Corporis Juris Civilis, atque dividitur in 12. libros, ita tamen ut primi 9. libri positi simul sint in proprio volumine, reliqui autem tres ultimi positi sint post Institutiones. Codex breviate scribitur per majorem litteram C. Ejus leges contentæ in aliquo priorum novem librorum hoc modo v. g. allegari solent: *l. invitus*, C. de procurator. hoc est, lege, cujus initium est *Invitus*, Codice hoc est in volumine Codicis, sub titulo *De procuratoribus*. Si autem alleganda sit lex contenta in aliquo trium ultimorum librorum, solet etiam addi numerus libri: v. g. *l. frustra*, Cod. de re militari lib. 12.

In libris Codicis inveniuntur nonnumquam translatae aliquæ particulae Authenticorum, & illæ sunt quæ proprie dicuntur authenticæ. Illarum allegatio hujusmodi est: *auth. Sed Judex*, C. de Episc. & Cler. hoc est, *authentica* cujus initium est *Sed Judex*, in volumine Codicis, sub titulo *De Episcopis & Clericis*.

Alia pars Juris Civilis est volumen Authenticorum, divisum in novem Collationes. Ejus textus citantur per prima verba paragraphi addendo titulum ipsius Authentici. v. g. §. *Deinceps*, *Auth. de nuptiis*, hoc est *paragrapho*, cujus initium est *Deinceps*, *Authentico*, hoc est in volumine Authenticorum, sub titulo *De nuptiis*.

Alia pars Juris Civilis est liber feudorum. E-
jus

ius leges solent v.g. hoc modo citari: *in lib. feud. de natura feudi, c. vel l. natura*, hoc in libro feudorum sub titulo *De natura feudi, capite, vel lege*, quæ incipit, *natura*.

Alia demum Juris Civilis pars sunt Institutiones Justiniani. Ejus leges citantur etiam per prima verba paragraphi, addendo titulum Institutionum, v.g. hoc modo: *Instit. de rer. divis. §. Item ea*, hoc est, in Institutionibus Justiniani, titulo *De rerum divisione*, paragrapho cujus initium est,
Item ea.

FINIS.

IN-